

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

Contra eos, qui no[n] diuina uocatione sed malis artibus, & quaestus
gratia initiantur cap. vii

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

DE MALE PROFITEN. RELIGIO.
tas ecclesie suscipiunt sacerdotes, & clerici, non ut inter
res mundi deputari debeant, sed Dei: quoniam si uestes,
& uasa, & cætera, quæ in sacris nobis usui sunt, sancta uo-
cantur, nec in usus proprios reuocari possunt: quomodo
non ea, quæ donata fuerant, sacra putanda sunt: nec ad
usus prophanos luxuriose, sed pie ad necessaria mini-
strorum, & in usus pauperum partienda: Hæc ille uerissi-
me omnia, quanuis pauci admodum animaduertant, ac
uelint intelligere, ut bene, agant. Hinc digne merito lau-
datur factum sapienter Antonini Pii Imperatoris qui
quum alioqui benignissimus ac liberalissimus haberet-
tur, tamen hoc Rei p. damnum patienter ferre non pos-
tuit: cuncta namq; stipendia illa subtraxit, quæ ociosos ul-
debat accipere, dicens. Nihil esse sordidius, immo crude-
lius, quam si Remp. ii roderent qui nihil in eam suo labo-
re conferrent.

Contra eos qui non diuina uocatione, sed malis artibus,
& quæstus gratia inicianur. Cap. VII.

Eiusmodi autem omnium malorum causa, & qd ee-
clesiastica officia tam male exercentur, inde potissimum
emanasse uidetur, si coniectare uerum licet, quod
plæriq; multi ex nostro ordine sine ulla prorsus religio-
ne sunt, & absq; ullo consilio temere sese sacris ingerunt
non diuinitus (ut par est) sed improbe acciti, atq; affectu
ambitiose ad sacerdotium. Quod quam peruerse fiat,
non tam imbuti uera pietate homines, quam etiam ido-
latræ, & falsorum deorum cultores norunt: ideo Plato
philosophorum omnium facile princeps, quum in suis
legibus multa de ratione creandorum magistratum ac-
cute, scrupuloseq; differuisset, postremo de sacerdotibus
ita religiose præcepit. Quæ ad sacerdotum (inquit)
creationem attinent, Deo committenda sunt: ut quem
admodum illi placet, ita diuina fortuna cui tributum sit

fit sortes ferant. Sanciuerat ergo Plato, ut ceteri magistra-
 tus suffragiis, sacerdotes uero fortibus crearentur, ut ab
 ipso deo electi potius, quam ab hominibus uideantur. Quae
 res conuenit cum facto apostolorum, quum & ipsi do-
 minum rogassent ut casu sortium ostenderet ex duobus pro-
 positus, uter esset in apostolatu prodesti iudae ex Deo mente
 surrogandus: & cecidit fors super Matthiam, & renunciatus
 fuit apostolus, ut in ipsis apostolorum actis legitur. At qui
 modo in creandis sacerdotibus longe diuersa ratio habi-
 tura multus, quam sibi satisfacere, & non Deo placere deside-
 rat. Sed ne hic ego quem falso acculem, aut immerito
 tantum minus rite promotum dancem: intertoget semetipsum
 quos unumquodque nostrum, et admota pectori manu (ut alit)
 auctorem suae uocationis ingrat. uidebunt sane multi, si uol-
 uerint diligenter complicatas penitus animi sui notiones ex-
 uoluere, se non religiois, aut pietatis magis amore ad Dei
 cultum conuersos esse, quam necessaria potius ambitioe, aut impia
 cupiditate peruersos: atque praua, et iniqua ratione in hoc uitae ge-
 nus improbe, temereque coniectos. Huic profecto inter cre-
 pudia ludendi, & mucosissimo adhuc infanti anxia, ac pro-
 cox parentum cura magnam quodpiam sacerdotium procurauit.
 Alium diues aliquis praelatus domi tantum melitarem catulum (ut
 dicitur) blande ac molliter educauit, calidis fouens bal-
 neis, alensque ambrosia et nectare, ut sibi qui de familia suc-
 cedat, uel ad inferos, usque non desit, quem possideatur possit
 se sacrum Christi patrimonium a suis inique per successionem tan-
 tum hereditas auita, & profana. Huic autem quo mollior educa-
 tio fuerat: eo animus corruptior, eo caro fragilior, ac pro-
 inde is ipse ad sacerdotium minus minusque idoneus. Nam si
 tenellis nobis a nutritoribus uelut cum salua est infusa mol-
 litas, factis gradioribus infedit altius, ac tenaciter haeret, quam ut
 euelli postea aliqua disciplina ualeat, quocirca tales haud te-
 mere unquam bonae frugis euadunt. Nam etsi talis puer bono indo-
 ctus, et eximie spei fortasse fuerit, ita ut expectat suo tempo-
 re uideri possit ad quemcumque gradum apostolicum et dignitatis

DE MALE PROFITEN. RELIGIO.

aptissimos, tamen flexibilis ætas adolescentiæ, delitiæq;
 quibus iam pridem consueuerat, reddūt spem illam p̄
 uectiori postmodum ætate fallacem: quippe quæ mox
 ob incuriam nutritoris sine fructu, tanquam præmaturus
 flosculus sæpe decidit. Alius uero præpositura, aut am-
 plissimo quouis sacerdotio dignus existimatur, uel quia
 diues, uel aulicus, aut comatulus ipse, alio uero modo quã
 ausim dicere, cõmendatus. Hic exaltatur quia uaser est,
 ac simulandi, & dissimulandi peritus: scurra, aut uernula
 herois cuiuspiam magni. Alius quòd strenui militis filius
 us, uel ipse miles, uel in sui principis militia interepti p̄
 pillus. Ille pecuniis: quidam obsequiis: alius alio modo,
 & manibus, & pedibus (ut aiunt) & quibus ualet artibus,
 annitens apræhensar aucupatur, nundinatur, & ambit, ut
 sacerdotiis multiplicibus cumuletur. Quid de his etiam
 dicemus qui uel iudicio conuicti aliquo, aut etiam dam-
 nati: uel alicuius sceleris conscientia, & supplicii metu: aut
 exostulationibus, aut ære alieno uexati: aut aliter male
 diffamati, decoctores, mendiculi, profugi, fracti, afflictiq;
 aliqua calamitate, ad fugiendam interim inopiam, ad di-
 uertendumq; forum, ingenio malo, prauoq; confugit,
 siue potius uiolenter irrumpunt in clerum: improbe, fœ-
 deq; sese ditantes exuulis & manubiis crucifixi: Nec des-
 sunt qui ad remos, & rastra nati, gule, & ab dominis gra-
 tia per simulationem religionis in sacerdotium, uelut ad
 diuerticula desidiæ auide sese proripiant: ut uel sic mer-
 cenario præmio, uelut sordidi, & putidi operarii, quo-
 rum laboris operæ, non ingenii artes emuntur: uictum si-
 bi uestitumq; pariant: frigusq; à sese famēq; depellant.
 Ito nunc & eiusmodi homines, eos esse seruos credito-
 fideles, ac prudentes, quos requirit domiuius ut constitu-
 at super familiam suam: quum uideas magis dignos esse
 se, ut gregibus, & armentis curatores adhibeantur, quam
 familiæ Christianæ rectores. Compertissima sane sunt
 hæc, quæ diximus, ut neq; inficiari, neq; dissimulare, etiã

fuol
 terem
 rem e
 ex ho
 hæc e
 piam
 ter m
 ri mir
 indig
 gibus
 animu
 scluit
 & uo
 tem i
 mus a
 tius te
 uit te
 in san
 per ip
 tins i
 abstin
 tia est
 derio
 est ab
 digni
 sacer
 custo
 rum e
 duxi)
 ducur
 aposto
 neren
 dei, d
 Quo
 re adp

5. 1. 1. 1.

fuoluerit, quifquam pofit. At fi quem læferit, Adfit re-
 terentia uero, fibiq; non mihi quæfo succenfeat. Nemi-
 tem equidem prodo, neq; quicquã fingo à me ipfo, fed
 ex hominum moribus, tanquam ex refertiffimo aceruo
 hæc cuncta deprompiffimus: non tã ut mordaciter quæ-
 piam allatremus, quã ut omnes benigne, & amicabilis-
 ter moneamus. Cuinam ergo (ut ad rem redeam) uide-
 ri mirum debet, fi tam male ac perperam uocati, atq; tã
 indigni facris iniciati myfteriis, male etiam sacerdotii le-
 gibus, & religionis uoto respondeant: & ficut ab initio
 animus, fic ad extremum fides defit: Quos enim præ-
 ſciuit Deus (ut Apoftolus docet) & prædeftinauit, hos **Rom. 8.**
 & uocauit, & quos uocauit, hos & iuftificauit: quos au-
 tem iuftificauit, illos & magnificauit. Quid nam dice-
 mus ad hæc: fi enim uocauit te Deus, & non te ipfe po-
 tius temere inieciſti, (ut dicebam modo) nempe uoca-
 uit te (ut idem Apoftolus ait) non in ignominiam, fed **1. Tef. 4.**
 in ſanctificationem. Et ne cui forte fit obſcurum, quid is
 per ipſam ſanctificationem uelit potiffimum intelligi, **ibidem**
 tinnus inferit. Hæc eſt uoluntas Dei ſanctificatio ueſtra, ut
 abſtineatis uos à fornicatione. Sanctificatio igitur pudici-
 tia eſt, & carnis mundicia: ad quam uocati ſumus in deſi-
 derio, & ſpe uitæ æternæ. Fons ergo, & caput tanti mali
 eſt abſq; dubio, quod nunc ad ſacra ſint ullo discrimine:
 digni pariterq; & indigni promiſcue promouentur: & q;
 ſacerdotia immeritis committuntur: à quibus poſtea ad
 cuſtodiam animarum indocti, ac ſordidi homines, quo-
 rum copia exuberat, pro exigua mercedula (ut proxime
 duxi) ueluti meſſorum, foſſorumq; uiliſſimæ operæ cõ-
 ducuntur, Quanto conſultius facerent præſules, ſi iuxta **Timot. 5.**
 apoſtoli præceptum nemini facile, & cito manus impo-
 nerent: ſed eis tantum, qui ſint ad ſacerdotale officiũ ido-
 dei, doctrina, moribus, & uitæ integritate præſtantes.
 Quod ſi fieret, & non potius omnes promiſcue, ac teme-
 re admouerentur ſacerdotio, nec eſſet tantus ſacerdotũ,

DE MALE PROFITEN. RELIGIO.

numerus: nec esset cur nunc tanto tumultu de uxoribus dandis sacerdotibus ageretur. Atqui modo in tanto numero sacerdotum impossibile est non inueniri per multos impudicos: qui fidem, & auctoritatem derogent castis. Negabat Pythagoras ex quouis ligno debere Mercurium exculpi: quod dictum, ceu prouerbium, iactatur: non esse à quoq; passim, ac temere omnia exigenda, sed ea duntaxat, quæ ab eo rite, atq; laudabiliter exhiberi, ac perfici possit. Satis quidem liquet, magis expedire negotio fidei, ecclesiam habere paucissimos sacerdotes idoneos, q̄ innumeram turbam ineptorum, qui perdere ceteris animas subditorum possit q̄ saluare. Iam satis manifestum esse potest, q̄ male conueniat quemuis hominum indiscrete sacerdotem constitui: quanq; iniquum sit iniuriari temere, ac improbe sacris: reliquum est ut dicamus etiam aliquid de his, qui quum primo reprobis putarentur, mutata mente, ac reformatis in melius moribus plerumq; inter electos postea numerantur.

Solere plerosq; qui uidebantur bene coepisse, indeterius labi: & contra, qui male, in melius comutari.

Cap. VIII.

Math. 22.

Non eo quidem inficias, uocari à Deo etiam plerumq; qui indigni postmodum tali uocatione redduntur, affectuq; libidinibus, & mutatis in deterius moribus reprobantur. Nempe ad prandium illud euangelicum, paterfamilias ille omnes uocari præcepit, attamen ex conuiuantibus quendam ibi acriter obiurgatum, q̄ ueste nuptiali careret, ligatis manibus, & pedibus in abyssi tenebras iubet deici. Est & illud iam pridem factum in toto sermone prouerbium. Multi sunt uocati, & pauci electi: & est id uerbum summæ ueritatis, cui contradiceret non licet. Vocantur similiter & fatuæ illæ uirgines, & tamen quæ earum lucernæ oleo carerent, hoc est quia superbe essent & mente, & corpore castæ non essent, nuptias, ad quas erant inuitatæ, prohibentur intrare. Et enim quod quis uocetur, munus tantum est Dei, quod autem elige

Ibidem.

Math. 25.